

Navadno mislimo, da filozofiranje pomeni abstraktno komponiranje z mislimi, ki se sestavlja v zakomplicirane in navadnim smrtnikom težko dostopne tekste. **Stjepan Palajsa** je v svojem predavanju o Platonu poskusil zastopati nasprotno stališče. Njegov osrednji cilj je bil namreč pokazati, da je filozofija v osnovi enostavna, kot taka dostopna vsakomur, hkrati pa uporabna za reševanje povsem konkretnih problemov.

To prepričanje se je odražalo že v samem načinu predavateljevega nastopa, ki je v svoji neposrednosti ves čas gravitiral k razumljivosti podane vsebine. Palajsa je svoj namen vsekakor dosegel – do zadnjega kotička polna Trubarjeva hiša literature mu je pozorno sledila pri vsaki besedi in srkala njegove poante. Zdelo se je, da je občinstvo še posebej navdušeno nad idejo, da za razumevanje velikega grškega misleca ne potrebuje dolgih ur sedenja za knjigami, pač pa le iskreno pripravljenost za razmišljanje o najbolj bistvenih vprašanjih, ki zadevajo vsakega človeka.

Po mnenju Palajse tudi sam Platon ni hotel biti nerazumljiv ali abstrakten. Njegovo filozofijo vendar predstavljajo skrajno doživeti dialogi, kar pomeni, da so Platonovi teksti produkt povsem konkretnega filozofiranja, ki se je dogajalo med povsem konkretnimi ljudmi, ki so hoteli povsem konkretne odgovore na povsem konkretna vprašanja. Če bi Platon vedel, da danes obstajajo

kupi učenih razprav o njegovih dialogih, ki jih razumejo le »posvečeni«, bi se mu takšno stanje po vsej verjetnosti zdelo skrajno absurdno. Po Palajsi Platonova filozofija, vse prej kot »kabinetni študij«, zahteva posebno notranjo naravnost. Kot je poudaril predavatelj, se Platona bere s srcem, ne (samo) z glavo. Sicer Platona ne bomo nikoli razumeli.

Od tu je za Palajso očitno tudi to, da Platon ni nekdo, ki bi prakso filozofije razumel kot prelivanje znanja iz polne glave v prazno, pač pa kot potrpežljivo usmerjanje modrosti željnega (Sokratova majevtika), ki mora v zadnji instanci modrost poiskati sam. Filozofija namreč ni kopičenje informacij, pač pa notranje razumevanje, ki ne more biti vsajeno »od zunaj«. Filozofija je tako po eni strani sicer res enostavna, ni pa lahka, saj zahteva aktivno participacijo. A načelno je dostopna vsakomur, ne le tistim, ki se z njo ukvarjajo »profesionalno«. Vse kar je potrebno, tako pravi Palajsa, je »notranji ogenj«, ki gori v imenu ljubezni do modrosti. Ta demokratični značaj filozofije se ujema s prepričanjem predavatelja, da je filozofija potrebna slehernemu človeku (po njegovem mnenju bolj kot dihanje), saj slehernega izmed nas zadevajo vprašanja, ki presegajo materialni svet vsesplošne izračunljivosti.

Filozofija nastopi prav tu, kot pomočnica na področjih, na katerih »navadna« znanost odpove. Za razliko od znanosti filozofija človeka ne razume zgolj kot biološki mehanizem, pač pa v prvi vrsti kot duhovno bitje. Znanost za Palajso tako ni zmožna osmisлити posameznikovega življenja, saj ne zadeva njegove duhovne notranjosti. Prav zato je filozofija tista, ki lahko izgradi človeka kot osebo z etičnim karakterjem, človeka, ki je sposoben avtonomnih odločitev v polju življenjskih izzivov.

Skratka, filozofija mora pustiti sled, mora se konkretizirati v dejanskih ljudeh in njihovem delovanju. In obratno, ljudje morajo filozofijo živeti, ne le kopičiti znanja o njej, sicer filozofija ni vredna nič. Ne samo, da lahko – filozofija mora zadevati konkretnega človeka na povsem konkreten način in mu pomagati pri njegovih problemih. Palajsa je še posebej močen v tej zadnji točki. Platon se je z njegovo pomočjo izkazal za filozofa, ki je po 2500 letih še vedno

aktualen, poleg tega pa je Palajsa pokazal, da je filozofija lahko tudi drugačna kot si jo navadno predstavljamo.

Avtor poročila: Aljaž Zupančič

{fshare id=2181}